

Voorjaarsnota 2020.

2020. Het jaar dat de boeken in zal gaan als het jaar van de Coronacrisis. De grote vraag is of we deze bedreiging om kunnen buigen in een kans. Leren we door deze crisis dat we het accent veel meer moeten verleggen op welzijn voor iedereen en minder op de welvaart voor enkelen. Leert deze crisis ons om met andere ogen te kijken namelijk met "Oog voor elkaar" U weet wel de slogan die Sociaal Maas en Waal al vanaf haar oprichting hanteert.

Direct vanaf het begin van 2020 werden we geconfronteerd met een pandemie die een enorme impact heeft op onze samenleving. Als iets wat in eerste instantie een ver-van-ons-bed-gebeurtenis leek, sloeg het virus eind februari over naar Europa. Begin maart kwam het virus ook in Nederland terecht met verstrekkende gevolgen. Binnen enkele weken werd ons hele leven op de kop gezet. Alles wat we als normaal ervoeren, werd onder onze voeten weggeslagen.

We zijn in Nederland nu zover dat we voorzichtig weer opschakelen. Scholen zijn weer open, winkels zijn weer toegankelijk en de bedrijvigheid in veel sectoren komt weer op gang. Alles wel in de "anderhalvemetersamenleving". Andere sectoren zoals het toerisme en de horeca hebben echter flinke klappen gekregen. De regering heeft grote bedragen beschikbaar gesteld om de ergste klappen op te vangen. Miljarden euro's zijn al uitgedeeld, dan wel toegekend. Echter de economie is flink getroffen, ondanks dat de BV Nederland er goed voor stond.

Ook onze gemeente zal dus geconfronteerd worden met de maatschappelijke en financiële gevolgen van deze pandemie. We verwachten dit jaar al een tekort van ongeveer 1,5 miljoen euro. In deze cijfers is nog geen rekening gehouden met de kosten die de coronacrisis met zich mee gaat brengen. Het college heeft op dit moment nog geen zicht op de cijfers van de verschillende verantwoordelijkheidsgebieden. Wij hopen dat er constructief gekeken wordt naar de beste oplossingen om deze crisis te bezweren.

Maar eerst nog even terug naar de pandemie. Onze gedachtes gaan natuurlijk uit naar de mensen die zijn overleden aan het virus en hun nabestaanden. Maar ook de mensen die het virus overleefd hebben, maar middels een lange revalidatie proberen terug te komen op hun oude niveau. Goed is het om stil te staan bij alle mensen die direct betrokken zijn geweest bij de hulpverlening. Bij het stille verdriet van onze ouderen in de tehuizen die verstoken bleven van contact met hun naasten en bij hen die hun baan verloren hebben of dreigen te verliezen. De kleine zelfstandige in bepaalde sectoren die probeert zijn hoofd boven water te houden. Laten we naar hen omkijken de komende tijd.

Het lijkt er misschien op dat het ergste voorbij is, maar gevreesd wordt dat de maatschappelijke en financiële impact voor velen nog zal losbarsten. Er komen voldoende geluiden binnen dat verschillende groepen een beroep moeten doen op charitatieve instellingen. Dat ZZP'ers gedwongen worden voor lagere tarieven te moeten gaan werken.

Laten we omkijken naar onze jeugd. Bijna drie maanden verstoken van school, vrienden en regelmaat in hun leven. Zij ondervinden nog steeds de gevolgen. Het gebruik van drank en drugs lijkt toe te nemen met grote gevolgen. Het nieuwe fenomeen lachgas, waarvan het gebruik ook wordt waargenomen in onze gemeente, geeft ernstige gezondheids-problemen. We zien dat onze wethouder toch gaat proberen om in overleg te treden met de huisartsen met als doel het aanstellen van een praktijkondersteuner jeugd. Sociaal Maas en Waal ziet dit als een eerste stap om te komen tot een structureel overleg met vertegenwoordigers uit de eerste-lijns-zorg. Tijdige signalering kan ons vele zorgkosten besparen en bijdragen tot meer welzijn van onze inwoners. We kunnen op deze post miljoenen besparen als we zorgen voor een goed jongerenbeleid en het allerbelangrijkst in deze veel leed besparen. Maar bedenk hierbij de kost gaat voor de baat, dus durf te investeren.

Het opzetten van een samenwerking met Stichting Leergeld zien wij eveneens als een goede maatregel om iets extra's te kunnen doen voor de kinderen die opgroeien in armoede.

Laten we omkijken naar onze arbeidsmigranten, die we hard nodig hebben om onze economie te laten draaien, maar die vaak in een huisvesting zitten die eigenlijk niet voldoet aan onze maatstaven en zeer zeker niet voldoet aan de coronaregels. Laten we zorgen dat zij niet tussen de wal en het schip terecht komen.

Maar niet alleen dichtbij ons, ook verder weg heeft het virus een enorme impact. Iedereen kent de beelden die op allerlei manieren tot ons komen. Schrijnende beelden. Zoals in de vluchtelingenkampen. Deze waren al schrijnend voordat deze crisis uitbrak. Het heeft Sociaal Maas en Waal dan ook enorm verbaasd, dat een verzoek tot ondertekening van een intentieverklaring voor het opnemen van 500 kinderen uit een vluchtelingenkamp van tafel werd geveegd. Een van de argumenten was dat men zich schaarde achter het standpunt van de regering.

Eventuele bezuinigingen zullen als eerste de huishoudens treffen met de kleinste beurs. Sociaal Maas en Waal wil dit graag zien te voorkomen door vooral in te zetten op het genereren van meer inkomsten door o.a. gebruik te maken van de onbenutte belastingcapaciteit, efficiency te verhogen door o.a. versimpeling van regelgeving en kritischer te worden t.a.v. de uitgaven. In het recente verleden zijn we wel erg makkelijk omgegaan met het financieren dan wel reserveren van gelden voor verschillende projecten. De stelregel dat de "Sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen" zal voortaan binnen de gemeentelijke organisatie gemeengoed moeten worden.

Daarnaast zijn we van mening dat er ingezet moet worden op meer sociale woningbouw waarin gelet wordt op de betaalbaarheid van de woningen. De huidige huizenmarkt, maakt het haast onmogelijk voor starters om een betaalde woning in onze gemeente te vinden. Durven we out of the box te denken en verschijnt er op de AAC-velden de eerste Ecowijk in onze gemeente? Gaan we als gemeente zelf een aantal Tiny Houses bouwen en beschikbaar stellen? Gaan we het splitsen van woningen en bouwen van meergeneratie-woningen

daadwerkelijk stimuleren en faciliteren, zoals is toegezegd ? Met deze initiatieven slaan we twee vliegen in een klap; werken aan ons milieu en betaalbare woningen voor onze inwoners.

In het dossier ODM is een van de zorgen het gezondheidsrisico voor onze inwoners. Het verbaast ons dat in tegenstelling hiermee de maatregelen voor de asbestsanering worden afgesloten. Het gezondheidsrisico van deze materie is toch onomstotelijk aangetoond? Waarom schaaft deze coalitie zich hierbij opnieuw achter de politiek uit Den Haag ? Waarom blijven wij ons niet inspannen om zo spoedig mogelijk van asbest af te komen in onze gemeente, zodat we hiervan verlost zijn ?

Er is al behoorlijk wat aandacht gevraagd voor onze leefomgeving. We zien dat er steeds meer vuil gedumpt wordt. Is dit nu ondanks of juist dankzij de veranderende manier van vuilinzameling. Aan de randen van onze gemeente, de uiterwaarden waar we trots op zijn, zien we dit fenomeen steeds duidelijker naar voren komen. De gemeente verschuilt zich achter het feit dat zij geen eigenaar is van deze gebieden en dus niet aansprakelijk is voor het bijhouden, dan wel handhaven. Een erg vreemde reactie wetende dat het overgrote deel van deze vervuiling veroorzaakt wordt door "recreanten" uit onze gemeente. Zou het niet verstandig zijn om met de eigenaren van deze gebieden in contact te treden om te kijken naar een betere beheersing van dit mooie gebied ? Twee grote partijen in deze, Rijkswaterstaat en de zandwinningspartij hebben aangegeven best hiernaar te willen kijken. Te denken valt aan het plaatsen van afvalbakken en het toewijzen van een gebied waar men mag crossen i.p.v. het verbod wat er nu hiervoor is ingesteld. Maar het betekent ook dat je daar naar moet omkijken en handhaven.

De meeste afdelingen in onze organisatie ervaren een hoge werkdruk. Daarmee staat natuurlijk ook de kwaliteit van de dienstverlening onder druk. Hoe gaan we hier mee om? Hoe gaan we er voor zorgen dat de kwaliteit van onze dienstverlening overeind blijft, of zelfs verbetert ? De coronacrisis is hier nog een versterkende factor in. Iedereen zal zich de komende tijd moeten inspannen om ervoor te zorgen dat we deze crisis te boven komen en we weer een gezonde toekomst hebben.

Als college en raad zitten we hier om te zorgen voor alle inwoners van onze gemeente. Sociaal Maas en Waal spreekt de wens uit dat de huidige crisis een cultuuromslag te weeg gaat brengen en we vanaf nu besturen "Met oog voor elkaar".